

De gemeenteraad Gulpen-Witterm
Postbus 56
6270 AB Gulpen

Uw brief van :		Behandeld door :	R.M.J.G. Defaux
Uw kenmerk :		Onderwerp :	vooraankondiging besluiten Omgevingswet
Ons kenmerk :	U.20.00995	Dossiercode :	
		Bijlagen :	1
		Verzonden :	27 mei 2020

Geachte raadsleden,

Hoewel de invoering van de Omgevingswet onlangs door de Minister is uitgesteld tot 1 januari 2022 (oorspronkelijke invoeringsdatum was 1 januari 2021) vraagt de Omgevingswet om een uitgebreide voorbereiding. Het uitstel is dan ook zeker geen reden om deze voorbereidingen stop te zetten en/of ambtelijke inzet te verminderen. Het uitstel geeft ons enkel wat meer lucht om de vele voorbereidingen zorgvuldig op te pakken en gestaag door te zetten zodat wij straks op kwalitatieve wijze uitvoering kunnen geven aan hetgeen de Omgevingswet van de gemeente vraagt.

De VNG heeft een overzicht van 'minimale acties Omgevingswet' opgesteld (zie bijlage). Dit overzicht biedt een handreiking voor gemeenten om tijdig voorbereid te zijn op de Omgevingswet. De onderwerpen zijn overigens geheel in lijn met de acties die wij opgenomen hebben in onze gemeentelijke aanpak en planning met dien verstande dat een aantal van deze acties binnen de lijn50-samenwerking rondom de Omgevingswet worden opgepakt (o.a. Omgevingsvisie) dan wel op provinciaal/regionaal schaalniveau (aansluiting Digitaal Stelsel Omgevingswet DSO).

Gulpen-Witterm gaat in beginsel uit van een beleidsneutrale overgang waarbij het huidige niveau van dienstverlening zoveel als mogelijk wordt gehandhaafd. Daarna kunt u gedurende de gehele transitieperiode die doorloopt tot 2029 nog aanpassingen doorvoeren over minder regels, bandbreedtes, gebiedsgericht maatwerk etc. Na de inwerkingtreding van de wet volgt immers nog een aantal jaren waarin gemeenten stapsgewijs kunnen ontdekken hoe de instrumenten van de wet (omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsprogramma en omgevingsvergunning) zo goed mogelijk kunnen worden benut.

We brengen in deze raadsinformatiebrief in beeld wat de onderwerpen zijn waarop besluitvorming op relatief korte termijn moet plaatsvinden. Het betreft dus geen limitatieve opsomming van alle uiteindelijk te nemen (raads-)besluiten in het kader van de Omgevingswet maar een overzicht van besluiten die voor of kort na inwerkingtreding van de Omgevingswet nodig zijn en aan de gemeenteraad ter besluitvorming zullen worden aangeboden. Daarbij zullen wij trachten onderwerpen die bij elkaar horen zoveel als mogelijk gebundeld aan te bieden.

Algemeen:

Met de komst van de Omgevingswet verandert het wettelijk kader en daarmee de bevoegdheden van raad en college binnen het ruimtelijk domein. Er is sprake van een ander instrumentarium en met gewijzigde bevoegdheden. Dit heeft invloed op de manier waarop u samen met het college uw bestuurlijke rol invult. De Omgevingswet legt veel bevoegdheden bij het college, waarbij de raad op basis van een goede motivatie een “*categorie van gevallen*” naar zich toe kan trekken. Bij het niet nemen van de benodigde besluiten vervallen eerder door u vastgestelde kaders. Bijvoorbeeld de ‘Verklaring van geen bedenkingen’ vervalt. Hiervoor in de plaats komt het (bindend) adviesrecht van de raad. U moet bepalen in welke gevallen het college de raad om advies moet vragen. Als u hierover immers geen besluit neemt dan heeft u geen invloed meer op bepaalde wijzigingen van het omgevingsplan (buitenplanse omgevingsplanactiviteiten). Wij ondersteunen u graag hierbij. Derhalve zullen wij hieromtrent een raadsvoorstel voorbereiden dat u op weg helpt om hierin de juiste keuzes te maken. Ook via bestuurlijke netwerken en landelijke platforms wordt er veel georganiseerd voor raadsleden ter voorbereiding op de Omgevingswet. In dat kader verwijzen wij ook nogmaals naar de lijn50 raadsbijeenkomst met mevrouw van der Schoot die de (veranderende) rol en positie van de gemeenteraad heeft verduidelijkt.

Vaststellen Omgevingsvisie lijn50:

Het vaststellen van de omgevingsvisie lijn50 betreft een besluit dat door de lijn50-gemeenteraden dient te worden genomen. Oorspronkelijk was deze besluitvorming voorzien Q4 2021. Door de invloed die het coronavirus heeft op het proces rondom de totstandkoming van de bouwstenennotitie omgevingsvisie en het daaraan gekoppelde participatieproces zal deze planning waarschijnlijk niet meer haalbaar zijn. Zodra de ontwikkelingen rondom het coronavirus dusdanig zijn dat er weer bewonersbijeenkomsten etc. kunnen worden georganiseerd, zullen wij het proces doorstarten. Afhankelijk van dat moment zullen wij onze planning bijstellen en u daarover informeren. Formeel dienen wij voor 2024 te beschikken over een vastgestelde omgevingsvisie maar het is uiteraard wenselijk hierover zo snel mogelijk na inwerkingtreding van de wet over te beschikken. Op basis van de kennis van nu schatten wij in dat de besluitvorming rondom de omgevingsvisie weliswaar zal opschuiven maar wij nog in deze raadsperiode deze visie ter besluitvorming aan u kunnen voorleggen.

Besluitvorming over regels uit de bruidsschat

Zo'n 600 Rijksregels worden bij inwerkingtreding van de wet overgedragen aan de gemeenten (de zogenaamde bruidsschat). Deze rijksregels blijven in beginsel ongewijzigd in stand en maken onderdeel uit van het tijdelijke omgevingsplan dat van rechtswege ontstaat. Het tijdelijke omgevingsplan bestaat feitelijk uit de bruidsschat, de huidige bestemmingsplannen en de geldende lokale verordeningen/beleidsregels. Gemeenten moeten voor 2029 dit tijdelijk omgevingsplan omvormen tot een definitief omgevingsplan waarbij de regels uit de bruidsschat, de bestemmingsplannen en de lokale verordeningen / beleidsregels geïntegreerd worden tot één nieuwe integrale regeling in het omgevingsplan.

Wat betreft de bruidsschat kunnen gemeenten (voor een groot deel en tot een bepaalde hoogte) zelf bepalen wat ze met deze “rijksregels” willen doen. Regels kunnen bijvoorbeeld ongewijzigd worden overgenomen, aangepast of afgeschaft worden. Uiteraard dienen veranderingen in de rijksregels integraal afgestemd te worden met de regels vanuit de bestemmingsplannen en de lokale verordeningen/regels zodat er een samenhangende en integrale regeling ontstaat. Deze exercitie zal ambtelijk worden voorbereid en betreffende regels worden geïntegreerd in en juridisch onderdeel gaan vormen van het omgevingsplan. Ook het omgevingsplan betreft een instrument waarover besluitvorming van uw raad nodig is. Na vaststelling van (en mogelijk al deels parallel aan de vaststelling van) de omgevingsvisie zullen wij het proces rondom het omgevingsplan starten. Besluitvorming op korte termijn door uw raad is hieromtrent niet voorzien.

De bruidsschat bevat voornamelijk regels op het gebied van milieu (o.a. geluid, bodem, externe veilig-

heid) en daarnaast over cultureel erfgoed en het huidige Bouwbesluit. Door het decentraliseren van de rijksregels zal ook ons arrangement met de RUD aangepast / uitgebreid moeten worden omdat we onze milieutaken daar ondergebracht hebben. Ten opzichte van de huidige situatie komen er immers meer basistaken bij waarvoor we de RUD moeten inschakelen. Doordat het begrip inrichtingen uit de Wet Milieubeheer komt te vervallen en vervangen wordt door activiteiten, kan het daarnaast voorkomen dat per bedrijf verschillende activiteiten moeten worden vergund waarvoor enerzijds de RUD ingeschakeld moet worden en anderzijds de gemeente zelf verantwoordelijk is. Ook hierover dienen goede afspraken met de RUD gemaakt te worden. Wat betreft het aangepaste arrangement met de RUD zal dit via de reguliere cyclus middels een ontwerpbegroting aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Ook op het gebied van cultureel erfgoed zijn mogelijk als gevolg van de bruidsschat nog beleidsmatige of regeltechnische aanpassingen nodig die wij, waar nodig, aan uw gemeenteraad ter besluitvorming voorleggen.

Aanpassen legesverordening

Gemeenten moeten hun legesmodel aanpassen op de situatie na inwerkingtreding van de Omgevingswet. De aanpassingen bestaan uit:

- a) Wettelijke wijzigingen (bijvoorbeeld splitsing technische en ruimtelijke toets en de mogelijkheid van leges op milieuvergunningen, vervallen van technische toets op kleine bouwwerken etc.). Deze wijzigingen moeten sowieso verwerkt worden.
- b) Lokale inrichtingskeuzes ten aanzien van vergunningplichtige (en dus legesplichtige) activiteiten (heffen van milieuleges, verschuiven van vergunningplicht naar lichtere vormen etc.)

Adviesrecht Raad bij vergunningen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten

Het gaat hier om 'buitenplanse omgevingsvergunningen voor een omgevingsplan activiteit'. Die kennen we nu ook. Het zijn vergunningen waarmee het college kan afwijken van een bestemmingsplan waarvoor de bevoegdheid niet in dat plan zelf staat, maar in de wet. Een belangrijke bevoegdheid dus. Nu is de raad hierbij betrokken via de verklaring van geen bedenkingen. In de toekomst kan de raad gevallen aanwijzen waarbij advies van de raad nodig is. Dat is bindend: het college mag hiervan niet 'gemotiveerd afwijken' wat bij een gewoon advies wel kan. Praktisch gezien is dit dus een instemmingsrecht. De raad kan via het bindend advies invloed hebben op ontwikkelingen die afwijken van het omgevingsplan.

Er is echter een belangrijk verschil met de huidige regeling. Nu gaat de raad erover, tenzij de raad zelf heeft beslist dat dat niet nodig is. Ook de gemeenteraad van Gulpen-Witterm heeft een lijst van categorieën vastgesteld waarbij een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat de raad er niet over, tenzij de ontwikkeling een geval is dat is aangewezen voor (bindend) advies. Dat is een krachtig instrument maar de raad moet wel actie ondernemen. Anders gaat zij hier dadelijk niet meer over.

De raad zal dus op korte termijn moeten bepalen over welke ontwikkelingen ze in de toekomst gebruik wil maken van dit adviesrecht en dat moeten vastleggen. Belangrijk hierin is om het pragmatisch en werkbaar te houden, zeker omdat de termijnen voor vergunningverlening aanzienlijk worden verkort naar 8 weken en binnen deze termijn het advies van de raad beschikbaar moet zijn. De traditionele raads cyclus is derhalve niet geschikt om in deze adviesrol te voorzien. Daarnaast is de raad er niet voor de details en de uitvoering. Het gaat dus vooral om te bepalen wat de kenmerken zijn van de buitenplanse activiteiten waarbij de raad gebruik wil maken van haar adviesrecht.

Naar verwachting zullen de huidige categorieën van gevallen waarvoor nu geen verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad nodig zijn, de basis vormen voor een vertaling naar het adviesrecht. Ook hieromtrent zullen wij een raadsvoorstel voorbereiden.

Instellen van een (gemeentelijke) adviescommissie die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen van een omgevingsvergunning voor een rijksmonument

Onder de Omgevingswet zijn de gemeenten enkel nog verplicht tot het instellen van een zogenaamde commissie ruimtelijke kwaliteit voor het toetsen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een rijksmonument. Daarnaast kunnen ook andere adviesrollen bij de commissie belegd worden. De gemeente moet zich dus beraden op de gewenste invulling van deze commissie en zorg dragen voor de inrichting. De besluitvorming over welke activiteiten de commissie advies mag uitbrengen wordt opgenomen in het omgevingsplan.

Momenteel maken we naast de Monumentencommissie District Mergelland ook gebruik van een dorpsbouwmeester die adviseert over redelijke eisen van welstand conform de door de raad vastgestelde Welstandsnota en de Kwaliteitscommissie Limburg die adviseert over ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied conform het gemeentelijk kwaliteitsmenu zoals opgenomen in de intergemeentelijke structuurvisie.

Wat betreft de nieuwe invulling van betreffende commissie ruimtelijke kwaliteit bekijken we, mede getit op de bestaande samenwerkingsstructuren, ook de mogelijkheden van een regionale inbedding en zijn de eerste verkennende gesprekken opgestart. Behoudens de toetsing op aanvragen voor rijksmonumenten zal eveneens worden bekeken of betreffende commissie wellicht met een bredere flexibele adviesrol kan worden ingesteld al naar gelang de behoeftes en aan te passen naar de maatwerksituaties. Onze voorkeur gaat daarbij wel uit naar één integrale commissie in plaats van afzonderlijke naast elkaar bestaande adviescommissies zoals in de huidige situatie.

Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om deskundigenadviezen, los van de commissie ruimtelijke kwaliteit voor advisering omtrent rijksmonumenten, in te winnen al naar gelang een dossier daarom vraagt.

Op basis van de onlangs verschenen handreiking van de VNG "adviesstelsel voor omgevingskwaliteit" zullen wij de mogelijkheden op dit vlak nader onderzoeken en op basis daarvan een voorstel voorbereiden en dat ter besluitvorming aan de gemeenteraad aanbieden.

Aanwijzen gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor participatie verplicht wordt gesteld (conform de daartoe geboden ruimte in de Omgevingswet)

Participatie is een van de belangrijkste pijlers van de Omgevingswet. De wet gaat uit van het vroegtijdig betrekken van belanghebbenden bij het maken van ruimtelijke plannen, waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor deze participatie. Participatie is echter vormvrij en de wet stelt dus geen eisen aan de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven. Participatie wordt vanuit de wet wel gestimuleerd maar niet verplicht gesteld.

De gemeenteraad kan echter specifieke gevallen aanwijzen waarin participatie verplicht is. Dat kan alleen bij een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. De gemeenteraad moet dan wel besloten hebben dat bij dit type activiteit de participatieverplichting geldt waardoor de aanvrager een participatieproces moet vormgeven en doorlopen. Er is dus geen verplichting om een dergelijk besluit te nemen, maar het draagt wel bij aan de helderheid voor initiatiefnemers. In dat kader kan dan tevens door de raad worden aangegeven hoe de vormgeving van de omgevingsdialoog er op hoofdlijnen uit moet zien zodat de raad in haar besluitvorming rondom een omgevingsactiviteit een goede integrale afweging kan maken waarbij ook de gevoelens en eventuele zorgen uit de buurt meegenomen kunnen worden.

Kosten en dekking

Kosten die verband houden met de uitwerking van genoemde besluiten in onderliggende dossiers zijn gedekt vanuit het budget Omgevingswet (2020) ofwel vormen onderdeel van reguliere taken binnen de organisatie. Voor de begroting 2021 zullen wij het budget Omgevingswet wederom actualiseren. Eventuele structurele effecten van gewijzigde taken zullen indien van toepassing en waar mogelijk in de betreffende dossiers nader worden toegelicht.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Gulpen-Wittem,
de secretaris, de burgemeester,

J.G.A. Kusters MCM

ing. N.H.C. Ramaekers-Rutjens